

(Strategic Culture Foundation, 30.6.2010)

Ако бисмо упитали неког залуталог Марсовца одакле потиче језик међународне комуникације на Земљи, мале су шансе да би овај упро прст на "Магловити Албион". И заиста, са површином од један одсто површине света, његов народ представља хиљадити део човечанства. Као историјско забачено задње двориште Римског царства, Енглеска никад није искусила раскош арапског калифата, није доживела Каролиншку ренесансу, као учмали рукавац била је поприште сукоба страних трупа, подељена између норвешких и данских Викинга и норманских освајача. Док су Тамерланове хорде и отоманске армије водиле ратове у Азији, Енглеска је била у стању чудног рата који је трајао 100 година, на концу кога Брити нису чак успели ни да покоре прегршт шкотских „хајлендера“.

Успон Енглеске у време владавине Хенрија Осмог и краљице Елизабете поклопио се са епохом великих географских открића. Али чак и тада Британија је била на маргинама - она је морала да отме победу из руку пиринејских морепловаца. Кампања Шпанске армаде против Енглеске у ствари је била казнена експедиција, фер освета за британску пиратерију. Краљевска грамата (*the letter of marque*), потврда британске владе, било је у ствари дозвола за пљачку, а сви ти гусари напоследку су завршили као адмирали и народни хероји. Можемо само да замишљамо какав ли је то необуздани дух авантуризма гурнуо Британце у истраживање света. И колико су окрутно, агресивно и лукаво они морали да се понашају да би победили у том рату против свих и стекли упоришта у удаљеним деловима света, растерујући све своје конкуренте!

У ствари, Енглеска вековима делује као терористичка држава доследно спроводећи своју експанзионистичку политику. Енглеска се успешно такмичила са Француском, а имала је само једну десетину њеног становништва, као и са Немачком, познатом по својој ратоборности. Али за разлику од Немачке репрезентоване у Хабсбуршкој монархији и Русије репрезентоване у династији Рјуриковича, Енглеска није имала никаквих заслуга пред Европом. Њени синови нису штитили континент од инвазије Монгола и Турака. Чак и малена Португалија се борила против Мавара, чак и невелика Мађарска је тупила сечива турских освајача! Енглеска је извлачила максималну предност из свог географског положаја. Без директног контакта са непријатељским народима, Енглеска је непрекидно била у интригама, бесрамно користећи слабости европских земаља које су

ратовале са непријатељима хришћанске Европе. Британска дипломатија успела је да подели своје драгоцену искуство са САД, која се увек осећала сигурно и далеко од европске збрке и нереди, користећи га на сопствену корист.

Постоји раширено схватање да националне књижевности одражавају национални менталитет. Готово све Шекспирове трагедије, а он је живео у доба краљице Елизабете, су око борбе за превласт. Чини се да нема тајни за врлог аутора, он зна све инсајдерске и ексајдерске приче и делује опијен том анатомијом зла. Што би се рекло - где је потражња ту је и понуда. Наравно, свуда и одувек су се људи борили за власт, од Римске империје до пространстава Кинеског царства, али нико други није властољубље описивао са таквим сладострашћем.

Иступањем из окриља Римске цркве британски народ је брже него друге нације развио "овде и сада" приступ животу. "Зашто" бива замењено са "како", примитивна филозофија природе ступа на место дубоке метафизике. Њихова дела рефлектују другу страну тог поједностављивања - заједно са музиком, најсензуалнијом међу свим уметностима, англикански протестантизам одбацује интуитивно разумевање света, преферирајући скромне интелектуалне обрасце. То је Енглеској омогућило техничко преимућство – енглески топови имали су дужи домет.

Како надмоћно би требало да се осећају, како снажно би требало да презиру друге културе, а да би на свет гледали као на зверињак у коме је једини Човек онај са корбачем - британски војник са шпицастиим шлемом. Џингис-кан или Садам Хусеин? – Не могу ни прићи! „Сви овде присутни поносе се тиме што припадају енглеској раси“, рекао је један британски политичар у Аустралији и том приликом био награђен бурним аплаузом. „Немачка изнад свега“ - мото је Трећег Рајха, осуђен у Нирнбергу.

Англо-Саксонци олако указују на туђа злодела, заборављајући да су њихове чизме скршиле [Сепојску бун](#) у у Индији и побуну [Бура](#) у Јужној Африци, те марширале Кином у време [опијумских ратова](#). Брити су преферирали бокс, рагби и фудбал уместо шаха, и свет обогатили насиљем скривеним иза мита о енглеском центлмену. И нису људи из Азије упловили у Енглески канал, него су Британци гурали своје дуге носеве на обале Инда и Јангцекјанга и у подножје Фуџија. Међутим, супериорност Запада у последња четири века, заснована на неколико техничких изума, постепено долази до краја. Ма шта рекли, али док друштвене науке и даље само истражује друге континенте - 4/5 светске популације концентрисане су у Евроазији, колевци цивилизације. Тренутна глобална улога САД је пролазна - свемирска станица не може управљати командним центром мисије. На нагомиланом европском

Малено острво звано Велика Британија

Пише: Иван Зорин
субота, 10 јул 2010 09:01

искуству Азија се у овом тренутку спрема да претекне западни свет.

Лицемерно је оправдавати агресију, што је постала национална карактеристика Англосаксонаца, као да им је дволичност Викторијанске епохе ушла у месо и крв, док заиста искрено верују да чине добро тиме што бомбардују Авганистан, или цепају Југославију, или калеме свој ред и поредак у Ираку. Сваки њихов корак је демонстрација двоструких стандарда. Какав сноб морате бити ако не схватате да вас национални егоизам заслепљује! Енглези су били арогантни и 'прагматични' према целом свету. Добри су у изради дугорочних планова, али им промишљање сопствених поступака није јача страна, напосто они нису у стању да се загледају дубље у себе.

Наравно, након свих светских битака нема народа на овом свету који не вуче за собом товар греха, али Англосаксонци, по свему судећи, предњаче на овој листи. И заиста, баш као што је то и модерни свет, и пакао (*"the Hell"*) би требало да буде у енглеској говорној зони.

Извор: Ivan Zorin, „*A tiny island called Great Britain*”, Strategic Culture Foundation, 30.6.2010

(Превод: Василије Д. Мишковић)